

Zajęcia z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym

FORUM

Spis treści

Wstęp	5
Rozdział 1. Scenariusze zajęć dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym z klas I–III szkoły podstawowej	6
Scenariusz 1 – Wstaje nowy dzień	6
Scenariusz 2 – Pomogę, bo mogę	13
Scenariusz 3 – W świecie dźwięków	20
Rozdział 2. Scenariusze zajęć dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym z klas IV–VIII szkoły podstawowej	25
Scenariusz 4 – W Krainie Lodu	25
Scenariusz 5 – Kosmiczny matematyk	31
Scenariusz 6 – Sport czy tort?	37
Rozdział 3. Scenariusze zajęć dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim ze szkoły ponadpodstawowej	43
Scenariusz 7 – Będę ekologiem	43
Scenariusz 8 – Ja zakupy zrobię sam	51

Wstęp

Niepełnosprawność intelektualna to zaburzenie rozwojowe, przejawiające się znacznym odprężeniem, obniżeniem funkcjonowania intelektualnego i występowaniem deficytów w sferze zachowań adaptacyjnych. Problemy dotyczą komunikowania się, niskiego stopnia samodzielności, nieumiejętności podejmowania decyzji i ograniczonych możliwości w uczeniu się.

Najważniejszą funkcję w rozwoju dziecka pełnią rodzice. To oni jako pierwsi dostrzegają niepokojące różnice w zachowaniu swojego malucha. Tylko pełna diagnoza i szczegółowe badania mogą potwierdzić niepełnosprawność intelektualną. Poradnia psychologiczno-pedagogiczna wydaje dla dziecka orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego na poszczególne etapy edukacyjne, począwszy od edukacji przedszkolnej.

Dziecko z niepełnosprawnością intelektualną uczy się znacznie wolniej. Potrzebuje więcej czasu, ciągłego motywowania do podejmowania aktywności, wielokrotnego utrwalania, aby przyswoić podstawowe umiejętności życia codziennego. Dużo trudniejsze jest opanowanie przez dziecko czytania, pisanie i liczenia. Zdobywanie wiedzy i przyswojenie umiejętności radzenia sobie w otaczającym świecie to proces długotrwały, a efekt końcowy jest nie zawsze zadawalający.

Rodzice dziecka z niepełnosprawnością intelektualną nie pozostają sami. Całe grono specjalistów, pedagogów i wykwalifikowanych terapeutów rozpoczyna z nim długi proces usprawniania, korygowania i kompensowania zaburzonych funkcji. Celem ich pracy jest rozwijanie umiejętności poznawczych, zainteresowań i predyspozycji dziecka. Wprowadzają zasadę stopniowania trudności i indywidualizacji w procesie jego kształcenia. Prowadzą działania kształtujące wrażliwość przyrodniczą, muzyczną, literacką i plastyczną. Utrwalają nawyki dbania o zdrowie i higienę oraz sprawność fizyczną. Rozwijanie umiejętności w zakresie samoobsługi jest głównym elementem pracy terapeutycznej. Równie ważnym zadaniem jest wdrażanie do przestrzegania ogólnie przyjętych norm i zasad. Pedagodzy i terapeuci motywują dziecko do uczestniczenia w życiu społeczności przedszkolnej i szkolnej. Wzmacniają wiarę we własne możliwości. Każde dziecko z niepełnosprawnością intelektualną, pod okiem specjalistów rozwija umiejętności w komunikowaniu się z innymi, doskonali relacje społeczne, uczy się współpracy oraz rozpoznawania emocji swoich i drugiej osoby. Podczas pracy własnej dziecko poznaje swoje mocne strony, rozwija zdolności i umiejętności życia codziennego. Osoby towarzyszące dziecku w okresie rozwoju, wspomagające jego proces kształcenia i wychowania, rozumieją konieczność stwarzania warunków umożliwiających zdobycie niezależności i zaradności życiowej na miarę jego możliwości.

mgr Urszula Wyganowska

Rozdział 1. Scenariusze zajęć dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym z klas I–III szkoły podstawowej

Scenariusz 1	
Temat: Wstaje nowy dzień	
Cele ogólne	<ul style="list-style-type: none"> kształtowanie poczucia czasu i przestrzeni rozwijanie umiejętności w zakresie samoobsługi wyrabianie nawyku dbania o zdrowie i higienę rozwijanie wrażliwości zmysłowych wdrażanie do uczestniczenia w pracach grupowych
Cele szczegółowe	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzega upływ czasu poprawia orientację przestrzenną utrwała codzienne nawyki rozwija umiejętność radzenia sobie z czynnościami dnia codziennego uczy się wykonywania prostych ćwiczeń fizycznych prawidłowo reaguje na bodźce zewnętrzne dostrzega obecność innych osób uczestniczy we wspólnej pracy i zabawie podejmuje próby wypowiedziania się na dany temat
Metody i techniki pracy	<ul style="list-style-type: none"> rozmowa burza mózgów praktycznego działania zabawa ruchowa przy muzyce ćwiczenia z elementami terapii ręki dokonywanie wyboru praca plastyczna naśladownictwo improvizacja ruchowa
Pomoce dydaktyczne	<ul style="list-style-type: none"> małe ręczniki/materiał o wymiarach 50 × 50 cm kredki bluzy (prywatne uczestników) zapinane na guziki Karta pracy nr 1: <i>Moje codzienne czynności</i> Karta pracy nr 2: <i>Których przedmiotów używasz codziennie w łazience?</i> Karta pracy nr 3: <i>Łazienka</i> piosenka „Głowa, ramiona, kolana, pięty”
Czas trwania	<ul style="list-style-type: none"> 45–60 min lub 2 zajęcia po 30–45 min

Adresaci

Zajęcia przeznaczone są dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym z klas I–III szkoły podstawowej. Można je przeprowadzić z uczniami szkoły ponadpodstawowej lub w klasach starszych IV–VIII, a także w grupie przedszkolnej, w zależności od możliwości i ograniczeń dzieci. Nauczyciel prowadzący sam decyduje o doborze grupy, ilości zadań

do wykonania oraz czasie ich trwania. Korzystne jest powtarzanie proponowanych ćwiczeń i utrwalanie codziennych nawyków, daje to bowiem większe szanse na usamodzielnienie się osób z niepełnosprawnością.

Liczba uczniów podczas zajęć: 2–8 osób.

Formy pracy

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

Przebieg zajęć

1. Powitanie

Prowadzący zaprasza uczestników do wspólnego kręgu. Mówi: *Powitajmy nowy dzień uśmiechem i dobrą, wspólną zabawą.* Wita wszystkich słowami wiersza i prosi, aby dzieci go naśladowały:

„Powitanie” (źródło: www.zabawnik.org)

Gdy się ludzie spotykają to od razu się witają. – dzieci witają się skinieniem głowy i słowami:

Dzień dobry

Gdy się dzieci spotykają też od razu się witają. – dzieci witają się skinieniem głowy i słowami:

Dzień dobry

Gdy się dłonie spotykają to od razu się witają. – podchodzą do siebie, podają sobie ręce

Gdy się łokcie spotykają też od razu się witają. – dotykają się łokciami

Gdy się nogi spotykają też od razu się witają. – dotykają się nogami

Można skrócić powitanie lub je wydłużyć o kolejne elementy ciała – według uznania prowadzącego.

2. Poranne czynności

Dzieci stoją w kręgu na środku sali. Nauczyciel mówi: *Codziennie każdy wykonuje szereg takich samych czynności.* Motywuje uczniów do podania przykładów i pomaga w wypowiedziach. Każdej czynności przypisuje odpowiednią porę dnia (można wskazać godziny zegarowe). Następnie prosi o uważne słuchanie piosenki „Rano”, w której przedstawione będą poranne, codzienne czynności. Nauczyciel prowadzi zabawę. Uczestnicy go naśladowują, przedstawiając czynności wymienione w treści za pomocą gestów i mimiki twarzy. Wskazane jest powtórzenie ćwiczenia w celu prawidłowego wykonania zadania i utrwalenia kolejnych czynności.

„Rano” („Utulanki, czyli piosenki na dziecięce masażyki”)

Wstałem dzisiaj wczesnie rano,

– przeciąganie się, wyciąganie rąk w górę

Do łazienki: tup, tup, tup.

– idziemy w miejscu

Kurki w kranie odkręciłem,

– ręce wyciągnięte do przodu i wykonujemy dłońmi kółeczka

Zimną wodą chlup, chlup, chlup.

– dwoma rękami machamy przed swoją buzią, udając chlapanie

Zimną wodą, zimną wodą,

– nadal machamy rękami

Zimną wodą, zimną wodą,

– nadal machamy rękami

Chlup, chlup, chlup, brrr.

– machamy rękami i trzęsiemy ciałem jak z zimna

Myję głowę, myję plecki

– opuszkami palców lekko masujemy głowę, a potem plecy

I ramiona myję też.

– opuszkami palców lekko pocieramy ramiona